

Poliittisen käsitteestä ja kirjallisuudentutkimuksen monimuotoisuudesta

Kristina Malmio esitti *Avaimessa* 2/2007 kysymyksiä ja tarkennuksia postuloimalleen ”Hekanahon” hahmolle, josta en tunnista sen paremmin itseäni kirjoittajana kuin esittämiäni käsityksiäkään. Käsitykseni mukaan vapaata ajattelua vainoavan *feminatsin* muotokuvan taustalla on aiemmassa kirjoituksessani esiintyneen poliittisuus-käsitteen väärinymmärrys, joka yhdistää sekä Malmion *ad hominem* -argumentointia että kirjallisuuden(tutkimuksen) ja politiikan suhteita kyselevää pääkirjoitusta. Kommentoin seuraavassa lyhyesti Malmion tulkintoja mutta ennen kaikkea keskustelen vallan ja poliittisuuden käsitteistä ja niiden merkityksestä humanistille. Sanoudun myös irti *Avaimessa* 2/2007 esitetyistä tavoista puhua ”poliittisesta” tutkimuksesta, joka poikkeaisi jyrkästi ”ei-poliittisesta”, ikään kuin aidommin tutkimuksellisesta lähestymistavasta. Nähdäkseni laajemmin ymmärretty poliittisuuden käsite auttaa analysoimaan toimintaamme kattavammin kuin ajatus politiikasta vaaliviikkoihin rajautuvina valintoina tai keskusteluna kirjallisuudentutkimuksen yhteiskunnallisuudesta.

Kun politiikka tulkitaan keskenään kilpaileviksi poliittisiksi agendoiksi, se sijoittuu eri tasolle kuin puhe poliittisuudesta laajemmassa merkityksessä – käsitteenä, joka viittaa esimerkiksi foucault’laiseen vallan analytiikkaan ja ajatukseen siitä, kuinka subjekteina toimimme aina suhteessa tuottavaan ja rajoittavaan valtaan. Väite, että tutkijan jokaisella valinnalla tai vaikenemisella on myös poliittinen ulottuvuutensa, ei siis esitä yhtä politiikan/yhteiskunnallisen toiminnan piiriin kuuluvaa ohjelmaa, johon tutkijoiden tulisi sitoutua tullakseen hyväksytyiksi. Omasta näkökulmastani kysymys, pitääkö kirjallisuudentutkimuksen olla poliittista, on hullunkurinen: koska mikään toimintamme ei tapahdu vallan verkostojen tuolla puolen, kaikki toimintamme on vääjäämättä yhdeltä ulottuvuudeltaan poliittista. Tätä vallan kaikkialle kirjoittautumista on tapana analysoida esimerkiksi juuri poliittisuuden käsitteen avulla. Kirjallisuuden- ja kulttuurintutkijoille työkaluja ovat tarjonneet esimerkiksi Michel Foucault’n kirjoitukset diskursiivisesta vallasta sekä monet Louis Althusserin ideologikritiikin edelleenkehittelyt.

Alan Sinfield, arvostettu brittiläinen Shakespeare- ja queer-tutkija, kirjoittaa teoksessaan *Cultural Politics – Queer Reading* (2007), kuinka jo esimerkiksi käsitys, *ettei* Shakespearen tuotanto ja tutkimus olisi myös poliittista, on nimenomaan poliittinen ajatus. Niinpä ajatus poliittisuudesta osoittautuu kerran toisensa jälkeen vaikeasti tunnistettavaksi, kun käsitteellä viitataan piilevien valtasuhteiden esiin kirjoittamiseen ja jokaisen tutkijan toimijuuden tulkitsemiseen valtasuhteissa rakentuvaksi. (Sinfield

on kommunikoida tämä valinta ja sen konteksti lukijalle. Jos lukee nimenomaan yliopistopoliittiseksi, useita tutkimussuuntauksia vastustavaksi ”toisinajattelun kokoelmaksi” toimitettua teosta, on minusta paikallaan tuoda tämä tosiseikka esiin silloinkin, kun ryhtyy tarkastelemaan teosta jostakin muusta näkökulmasta. Tämä on nähdäkseni yksi osa tutkijan jatkuvan oman toiminnan refleктоimisen vaatimusta. Kristina Malmion tavoin en lukenut ”Hekanahon” tekstiin tosikkomaista kiihkoilua, vaan luin sen nimenomaan piruilevana asettumisena ”kampusten epäpoliittisen vapauden” puolustajien diskurssiin. Kyse lienee pikemminkin ivasta kuin vallankumousromantiikasta.

Pia Livia Hekanaho

Lähteet

- HAAPALA VESA JA RIIKKA ROSSI 2007: Hajamietteitä vaaliviikkojen jälkeen. *Avain* 2, 2–4.
- HEKANAHO, PIA LIVIA 2007: Teorian vastaisku: pitääkö humanistin äänestää republikaneja? *Avain* 1, 76–79.
- MALMIO, KRISTINA 2007: Voiko suomalainen kirjallisuudentutkija äänestää USA:n vaaleissa? *Avain* 2, 86–88.
- SINFIELD, ALAN 2007: *Cultural Politics – Queer Reading*. 2. ed. London: Routledge.
- Theory's Empire. An Anthology of Dissent 2005*. Toim. Daphne Patai ja Will H. Corral. New York: Columbia University Press.